

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 7PP/59/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123011024
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Barbora Hollá Sopková
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2023:6123011024.1

Rozhodnutie

5 7PP/52/2023

Okresný súd Banská Bystrica samosudcom JUDr. Barborou Hollou Sopkovou na verejnom zasadnutí konanom dňa 28. 11. 2023 o žiadosti odsúdeného A. B., nar. XX. XX. XXXX v Bardejove, o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, takto

rozhodol:

5 7PP/52/2023

Podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona sa žiadosť odsúdeného A. B., nar. XX. XX. XXXX v Bardejove, trvale bydliskom C. XX, D. E., t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová, o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený trestným rozkazom Okresného súdu Bardejov sp. zn. 2T/1/2022 zo dňa 14. 01. 2022 v trvaní 30 (tridsiatich) mesiacov so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia, z a m i e t a.

odôvodnenie:

4 7PP/52/2023

Žiadosťou doručenou súdu dňa 19. 10. 2023 žiadal odsúdený o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody tvrdiac, že dostatočne preukázal polepšenie a môže s istotou konštatovať, že doteraz vykonaný trest bol dostatočný na jeho nápravu a vykonanie zvyšku trestu by bolo z jeho pohľadu kontraproduktívne. K trestnej činnosti má maximálne kritický postoj k trestnej činnosti a je mu ľúto, že v minulosti konal protiprávne. Konanie sám odsúdil a počas výkonu trestu sa snaží vnútorným sebaopoznaním a sebareflexiou analyzovať všetky okolnosti, ktoré ho viedli k protiprávnemu konaniu, aby sa v budúcnosti nič podobné nestalo. Aj po jeho podmiennečnom prepustení chce ostať v pozitívnom smerovaní. Chce viesť riadny život a zamestnať sa. Čestne prehlásil, že sa počas skúšobnej doby osvedčí.

Ústav na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová, kde odsúdený v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody, zaslal súdu hodnotenie, z ktorého vyplýva, že odsúdený do výkonu trestu nastúpil do výkonu trestu zo slobody predvedením dňa 11. 02. 2022 v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Prešov. Počas pobytu v tomto ústave neboli zaznamenané žiadne

nedostatky. Dňa 08. 03. 2022 bol premiestnený na ďalší výkon trestu do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová, kde bol umiestnený v ubytovni v rámci „B“ diferenciacnej skupiny. Adaptácia prebehla bez maladaptívnych prejavov. Správanie a disciplína u odsúdeného nebolo vždy v rámci právnych noriem. Evidujú sa disciplinárne previnenia: opakovane nerešpektoval časový rozvrh dňa, keď spal po vyhlásení budíčka na neustlanom lôžku; na pracovisku, kde bol odsúdený do práce, opakovane sa zdržiaval na zakázanom mieste – blízko zakázaného pásma; vedome sa nezúčastnil organizovaného nástupu na výdaj raňajok, čím nesplnil povinnosti uložené ústavným poriadkom. Voči personálu ústavu a spoluodsúdeným je správanie a vystupovanie bezkonfliktné. Disciplinárne odmenený nie je, disciplinárne potrestaný je dvakrát. Do prednáškovej činnosti zameranej na vzdelávanie a resocializáciu sa počas výkonu trestu zapojil len raz. Dňa 15. 08. 2023 bol na základe návrhu pedagóga preradený z „B“ diferenciacnej skupiny do diferenciacnej skupiny „VO“, do výstupného oddielu v rámci národného projektu Šanca na návrat, ktorého cieľom je u osôb vo výkone trestu odňatia slobody znížiť riziká sociálneho vylúčenia. V rámci resocializačných a výchovnovzdelávacích programov sú odsúdenému poskytované informácie zhrnuté do jednotlivých modulov o sociálnej komunikácii, sebazpoznaní, zamestnanosti, právnych aspektoch, finančnej gramotnosti, závislostiach a rodinných vzťahoch. Jeho účasť bola aktívna a do uvedených tém sa iniciatívne zapájal. Po absolvovaní výstupného oddielu bol dňa 24. 10. 2023 umiestnený späť do ubytovne s „B“ diferenciacnou skupinou. V čase osobného voľna sleduje televíziu, počúva rozhlas, číta knihy a tlačoviny, hráva stolný tenis, spoločenské hry a venuje sa aj posilňovaniu. Zapája sa do aktivít organizovaných v rámci kultúrno-osvetovej činnosti. Evidujú sa aj účasti na turnajoch v spoločenských hrách. Voľný čas trávi zmysluplne. Bol pracovne zaradený, keďže prejavoval o pracovné zaradenie záujem. Z dvoch pracovísk bol vyradený pre slabú pracovnú morálku a nezáujem o prácu. Na jednom pracovisku si svoje úlohy plnil. Ako pracovne nezaradený sa v prípade potreby zapája do činnosti pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného – práce zamerané na udržiavanie čistoty a poriadku spoločných priestorov oddielu. Kontakt udržiava s rodičmi a sestrami formou korešpondencie a telefonátmi. Rodina ho podporuje zasielaním finančných prostriedkov. Resocializačná prognóza sa javí ako menej priaznivá, riziko recidívy trestnej činnosti je stredné. Preto odsúdený čiastočne spĺňa podmienky na podmienené prepustenie, kedy sa ale neodporúča jeho žiadosti vyhovieť.

Súd vo veci podmieneného prepustenia určil termín verejného zasadnutia, na ktorom vykonal dokazovanie prečítaním listinných dôkazov a vypočul aj odsúdeného formou videokonferencie, s čím odsúdený výslovne vyjadril svoj súhlas pred jeho výsluchom na verejnom zasadnutí.

Odsúdený na verejnom zasadnutí zotrval na podanej žiadosti. Skutok, za ktorý vykonáva trest, spáchal pred ostatným skutkom a nemal možnosť ukázať, že dokáže viesť riadny život a osvedčiť sa. Ofutoval, čo urobil. Je si vedomý, že ho ústav neodporúča prepustiť. Nebol ani informovaný o tom, že si po roku môže požiadať o vymazanie disciplinárneho trestu a pár dní pred podaním žiadosti dostal ďalší trest. Po tomto treste sa už dal vyradiť z práce, lebo bol dvakrát potrestaný a nebol doporučený na prepustenie. Mal dostať jednu pochvalu, ale k tomu nedošlo. Chce súdu, rodine, ale najmä sebe dokázať, že vie viesť normálny život a nepatrí za múry ústavu. Nastala v ňom zmena.

Zástupca ústavu na výkon trestu odňatia slobody uviedol, že od vypracovania hodnotenia k zmenám nedošlo, zotrval na záveroch hodnotenia.

Prokurátor navrhol žiadosť odsúdeného zamietnuť ako nedôvodnú s poukazom na záver hodnotenia ústavu na výkon trestu odňatia slobody.

Podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje súd na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu na výkon väzby alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa trest vykonáva, záujmového združenia občanov alebo na návrh odsúdeného na verejnom zasadnutí. Ak bol návrh odsúdeného o podmienené prepustenie zamietnutý, môže ho odsúdený opakovať až po uplynutí jedného roka od zamietnutia okrem prípadu, že návrh bol zamietnutý len preto, že ho odsúdený podal predčasne.

Podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienenčne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za zločin po

výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Z vyššie uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je kumulatívne splnenie troch podmienok, a to, že odsúdený vykonal už potrebnú časť z výmery všetkých uložených a nariadených trestov odňatia slobody, vo výkone trestu plnením svojich povinností a správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, t. j. že neexistuje pre spoločnosť príliš veľké riziko jeho recidívy. Citované ustanovenia vyjadrujú predovšetkým požiadavku pozitívnej prognózy budúceho správania sa odsúdeného, ktorá je nevyhnutným predpokladom pre podmiennečné prepustenie a musí pritom vyplývať zo zhodnotenia polepšenia odsúdeného, pričom očakávanie, že odsúdený po podmiennečnom prepustení povedie riadny život, musí byť dôvodné a založené na všestrannom zhodnotení jeho osobnosti, možnosti jeho nápravy a osobných pomerov, s prihliadnutím na účel trestu.

Odsúdený aktuálne vykonáva trest odňatia slobody, ktorý mu uložený trestným rozkazom Okresného súdu Bardejov sp. zn. 2T/1/2022 zo dňa 14. 01. 2022 v trvaní 30 (tridsiatich) mesiacov so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia a.

V odpise registra trestov má odsúdený evidované tri odsúdenia. Bol potrestaný za trestné činy nebezpečného vyhrážania, ohrozenia pod vplyvom návykovej látky a vydierania. Prvý trest mu bol uložený v roku 2017 ako podmiennečný, avšak neskôr bolo vyslovené, že sa neosvedčil a vykoná trest odňatia slobody. Z tohto trestu bol nakoniec podmiennečne prepustený, v skúšobnej dobe sa osvedčil (dňa 11. 12. 2022). Pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky (ktorého sa dopustil dňa 06. 09. 2020) mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody. Následne aj pre zločin vydierania (ktorého sa dopustil dňa 14. 12. 2018) mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý aktuálne vykonáva.

Odsúdený tvrdí, že vykonáva trest za trestnú činnosť, ktorej sa dopustil dávnejšie, nemal možnosť ukázať, že dokáže viesť riadny život. Opomína však, že túto možnosť mal hneď dvakrát a to pri prvom odsúdení, kedy mu bol najprv uložený trest podmiennečný, pričom v skúšobnej dobe sa neosvedčil a bol mu nariadený nepodmienečný trest odňatia slobody. Z výkonu tohto trestu bol podmiennečne prepustený a až v skúšobnej dobe podmiennečného prepustenia sa osvedčil. Skúšobná doba podmiennečného prepustenia mu začala plynúť dňa 11. 12. 2019. Od tohto času sa dopustil nielen trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky, ale aj viacerých (6) priestupkov smerovaných predovšetkým proti jeho otcovi, ktorému sa slovne a aj fyzicky vyhrážal, čím opakovane narušil občianske spolunažívanie. Okrem týchto priestupkov sa dopustil aj ďalších deviatich, celkovo má v centrálnej evidencii správnych deliktov a priestupkov evidovaných 15 priestupkov. Teda odsúdený mal možnosť dokázať, že vie viesť riadny život, ale je nutné konštatovať, že túto možnosť nevyužil.

Nápravu nateraz nedosiahol ani v ústave na výkon trestu odňatia slobody, hoci tvrdí opak a dokonca tvrdí, že ho už nemá výkon nepodmienečného trestu ako napraviť a prevychovať. Nepodmienečný trest odsúdený vykonáva nedostatočným participovaním na programe zaobchádzania. Bol dvakrát disciplinárne potrestaný a ani raz odmenený. Z práce sa nechal vyradiť na „protest“ toho, že mu bolo udelené ďalšie disciplinárne potrestanie. Také správanie nie je prejavom nápravy, ale prejavom odporu a znakom toho, že doteraz odsúdený nie je ochotný prijať svoju zodpovednosť a zaujať kritický postoj k trestnej činnosti.

Odsúdený má len 25 rokov. Prvýkrát bol odsúdený v devätnástich rokoch, a to hneď za prečin nebezpečného vyhrážania. V odpise registra trestov je osoba, ktorej sa vyhrážal, označená iniciálami D. M., teda zhodnými s menom jeho otca (F. B.), ktorému aj keby sa nevyhrážal spôsobom odporujúcim Trestnému zákonu, určite sa mu však vyhrážal spôsobom protiprávneho konania, keďže jeho opakované protiprávne konanie bolo sankcionované v správnom konaní o priestupkoch. Výkony nepodmienečných trestov odňatia slobody strieda s páchaním priestupkov na slobode.

Ani v žiadosti, ani na verejnom zasadnutí odsúdený neuviedol svoju predstavu o spôsobe vedenia riadneho života. Neprezentoval zmenu svojej osoby, neprezentoval nápravu či zmenu hodnôt. Uviedol, že vnútorným sebazpoznaním, sebareflexiou a analýzou protiprávneho konania dospel k tomu, že sa v budúcnosti takého konania nedopustí. Uvedené nijako nekonkretizoval. Je to pomerne všeobecné tvrdenie, ktoré nie je nijako rozvinuté v súvislosti s konkrétnymi skutočnosťami, ktoré by naozaj mali

doviesť odsúdeného k náprave. Z hodnotenia ústavu síce vyplýva, že v kolektíve spoluodsúdených je nekonfliktný, no nie je schopný rešpektovať predpisy platiace v ústave (nerešpektoval časový rozvrh dňa, nechcelo sa mu vstávať, vedome sa nezúčastnil organizovaného nástupu). Hoci bol aj pracovne zaradený, robí sa mu veľmi nechcelo a pre slabú pracovnú morálku a nezáujem bol z práce vyradený. Na verejnom zasadnutí dokonca odsúdený uviedol, že to malo súvis s uložením druhého disciplinárneho trestu, čo sa mu veľmi nepáčilo, nebol s tým spokojný.

Pre podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody sa vyžaduje predovšetkým požiadavka pozitívnej prognózy budúceho správania sa odsúdeného, ktorá musí vyplývať zo zhodnotenia polepšenia odsúdeného, pričom očakávanie, že odsúdený po podmienenom prepustení povedie riadny život, musí byť dôvodné a založené na všestrannom zhodnotení jeho osobnosti, možnosti jeho nápravy a osobných pomerov s prihliadnutím na účel trestu.

K prvej podmienke na podmienené prepustenie súd konštatuje, že táto je splnená, keďže odsúdený už vykonal polovicu trestu potrebnú pre podmienené prepustenie.

Z hodnotenia ústavu vyplýva, že odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody len čiastočne preukázal splnenie podmienok na podmienené prepustenie. K spáchanej trestnej činnosti sa nestavia kriticky, voľný čas trávi spôsobom jemu vyhovujúcim. Hoci sa zapojil aj do aktivít v rámci programu Šanca na návrat a mal byť v tomto programe aj iniciatívny, odsúdený nijako v tejto súvislosti neprezentoval skutočnú nápravu. Riziko recidívy je stredné a resocializačná prognóza sa javí ako menej priaznivá, preto sa neodporúča ho prepustiť. Tým nie je naplnená druhá podmienka. Odsúdený hodnotenie ústavu nenamietal, bol si vedomý záverov. Bránil sa, že nevedel o možnosti požiadať o výmaz disciplinárneho trestu po uplynutí lehoty a keď dostal aj ďalší trest, odišiel z práce. Mal mať jednu odmenu, no nedostal ju. Nijako neofútoval, že sa dostal do rozporu s normami a predpismi platiacimi v ústave. Neuviedol žiadnu motiváciu a zmenu postoja k svojmu životu. Vraj nemal ešte šancu dokázať, že vie viesť riadny život, čo ale nie je pravdivé tvrdenie (porovnaj odpis z registra trestov a výpis z centrálnej evidencie správnych deliktov a priestupkov).

Ani tretia podmienka na podmienené prepustenie u odsúdeného nie je naplnená. Za celú dobu výkonu trestu odňatia slobody nemá evidovanú žiadnu disciplinárnu odmenu, čo nesvedčí o jeho náprave a polepšení. Odsúdený ani v ústave nerobí všetko, čo sa od neho očakáva. Nerobí nič pre seba v tom zmysle, že sa napravil a že výkon trestu je pre neho dostatočným ponaučením. Voľný čas trávi len preferovanými aktivitami, teda tým, čo baví jeho.

Ponaučením mu neboli ani ukladané sankcie, nemal motiváciu napraviť sa. Páchal opakovane trestnú činnosť. Nerešpektuje ani bežné spoločenské normy, kedy sa dopúšťa priestupkov. Z uvedeného súd nemal za preukázané, že odsúdený sa doteraz vykonaným trestom napravil, že sa zmenil. Nezaujíma sa o predchádzanie trestnej činnosti, neuviedol žiadny dôvod, ktorý by preukazoval, že sa jeho postoj k trestnej činnosti zmenil, resp. že by si uvedomil nepriaznivé dôsledky doterajšej trestnej činnosti.

Po vykonaní dokazovania teda vyplynulo, že existuje značná obava, že predčasné ukončenie, resp. prerušenie výkonu trestu by mal za následok nenaplnenie účelu trestu tak, ako to predpokladá zákon a prevýchovná funkcia trestu by bola vážne narušená. Kriminálna a aj iná protiprávna (priestupková) minulosť odsúdeného a početnosť takej činnosti, zakladajú tiež dôvodnosť obavy, že by sa odsúdený po podmienenom prepustení mohol dopustiť ďalšej protiprávnej činnosti.

Súdu je, samozrejme, známy nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 36/2022 zo dňa 24. 05. 2022, v ktorom je, okrem iného, deklarované, že posúdenie predpokladu riadneho vedenia života v budúcnosti nemôže predstavovať mechanický odkaz na predchádzajúcu kriminálnu minulosť, avšak v konkrétnom prípade je nutné na kriminálnu minulosť odsúdeného prihliadnuť. Napriek pomerne mladému veku má odsúdený v registri trestov tri záznamy, pričom za prvú trestnú činnosť bol stíhaný už v roku 2017. K páchaníu trestnej činnosti sa teda opakovane vracia a aj vzhľadom na osobu odsúdeného a postoj k páchaníu trestnej činnosti je dôvodný predpoklad, že by tomu tak bolo i v prípade podmieneného prepustenia na slobodu.

Odsúdený má právo žiadať o podmienené prepustenie, avšak na podmienené prepustenie nemá nárok. Podmienené prepustenie predstavuje výnimočnú výhodu pre odsúdeného, ktorý za splnenia podmienok zvyšok trestu nemusí vykonať v ústave. Podmienené prepustenie nie je pravidlom.

Odsúdený musí spĺňať všetky tri vyššie uvedené podmienky na to, aby súd rozhodol v jeho prospech a podmiennečne ho prepustil z výkonu trestu odňatia slobody. Vzhľadom na uvedené, i napriek tomu, že odsúdený spĺňa formálnu podmienku (vykonanie potrebnej časti z výmery trestu) pre podmiennečné prepustenie, k naplneniu druhej ani tretej podmienky u odsúdeného nedošlo, keďže prevýchovný účel trestu sa u odsúdeného celkom nenapĺňa a s prihliadnutím na jeho predchádzajúcu kriminálnu minulosť nie je možné očakávať, že po podmiennečnom prepustení povedie riadny život.

Súd považuje vykonanie trestu odňatia slobody odsúdeným v celej jeho výmere za odôvodnené z hľadiska dosiahnutia účelu trestu, a preto návrh odsúdeného na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietol.

Poučenie:

4 7PP/52/2023

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať do troch pracovných dní od vyhlásenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici. Sťažnosť má odkladný účinok.